

Təhsil millətin gələcəyidir!

Heydər

Azərbaycan
Respublikasının
Elm və Təhsil
Nazirliyinin
orqanı

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

23 fevral 2024-cü il

Nº05 (9063)

www.muallim.edu.az

Heydər Əliyev

Türkiyə-Azərbaycan
Universitetinə
növbəti tədris
ilindən qəbul
aparılacaq

TÜRKİYƏ-AZƏRBAYCAN UNIVERSİTETİNİN YARADILMASI, SADƏCƏ OLARAQ, TƏHSİL MƏSALƏSİ DEYİL

Bu, bizim birliyimizin növbəti rəmzidir

“ Bu gün təhsillə bağlı önemli anlaşma imzalanmışdır. Bu, gələcəyə yönəlmış təşəbbüsdür. Çünkü bizim gənc nəslimiz həm Türkiyədə, həm Azərbaycanda qardaşlıq, müttəfiqlik, ortaq dəyərlər prinsipləri əsasında təbiyə almmalıdır, bizim milli-mənəvi dəyərlərimizə sadıq olmalıdır, yad təsirdən uzaq olmalıdır, bilikli, savadlı vətənpərvər insanlar olmalıdır. Bu gün Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin yaradılması, sadəcə olaraq, təhsil məsələsi deyil. Bu, bizim birliyimizin növbəti rəmzidir. Əminəm ki, yaxın gələcəkdə bu universitet nəinki Azərbaycanda, bölgədə ən aparıci ali məktəblərdən birine çevriləcəkdir.”

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti

“Türkiyə-Azərbaycan Universiteti nümunə olacaq”

Fevralın 19-da Ankarada Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə Azərbaycan-Türkiyə sənədlərinin imzalanması mərasimi olub. Mərasimdə “Azərbaycan Respublikasının Elm və Təhsil Nazirliyi ilə Türkiyə Respublikasının Ali Təhsil Şurası arasında Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin yaradılması dair Anlaşma Memorandumu” da imzalanıb. Sənədi Azərbaycanın elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev və Türkiyənin Ali Təhsil Şurasının (YÖK) sədri Erol Özvar imzalayıblar.

İki qardaş ölkə arasında imzalanan memorandum haqqında təhsil və ictimaiyyət nümayəndələrinin fikirlərini öyrəndik.

“Türkiyə-Azərbaycan Universiteti
elm və təhsil sahəsində
güçümüzü birləşdirəcək”

Cavid Vəliyev,
Beynəlxalq
Münasibətlərin Təhlili
Mərkəzinin xarici siyasi
şöbəsinin müdürü:

“Türkiyə-Azərbaycan
Universitetinin yaradılması
yeni bir modeldir.
Düşüntəm ki, bu ali təhsil
mühəssisi Türkiyə-

Azərbaycan birləşməni qoruyacaq döşşəyinə gəncərin
yetişdirilməsinə xidmət edəcək. Bundan başqa Azərbaycanın və Türkiyənin elm və təhsil sahəsində
ayri-ayrılıqda güclü olduğu sahələr vardır. Mənəcə, biz bu
mənada bu sahələri bir universitedə cəmləşdirərək
elm və təhsil sahəsində gücümüzü birləşdirəcəyik.
Onu da qeyd edək ki, Azərbaycan Türkiyə ilə artıq
texnologiya sahəsində dəddi omakdaşlıqlar edir. Bu
baxımdan yeni yaradılan universitetdə müasir texnolo-
giyaları gelecekdə istehsal edəcək, onları yaradacaq
gəncərin, ixtisaslı kadrların yetişdirilməsi üçün fır-
sotlar yaranacaqdır. Bu, Azərbaycan və Türkiyə birliliyini
gələcəkdə daha da gücləndirəcək. Bu universitet
gələcəkdə regionumuz, dünyamız üçün də bir nümu-
nə olacaq”.

“Bu universitet tez bir zamanda
Azərbaycan ali təhsil məkanında
öz layiqli yerini tutacaq”

Araz Aslanlı,
Azərbaycan Turizm
və Məneçment
Universitetinin
Strateji inkişaf üzrə
prorektoru:

“Türkiyə-Azərbaycan
Universitetinin yaradılması
ile bağlı
yekun sənədin imzalanması hər iki ölkə üçün çox
əhəmiyyətdir. Hər iki dövlət bacısı bu məsələyə
böyük önem verirdi. Rəcəb Tayyib Ərdoğanın
Bakıya rəsmi sefəri zamanı da birgə müzakirələrde
Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və
Türkiyə Prezidenti bu məsələni gündəmo göti-
rmişdir.

Düşüntəm ki, yaradılan ortaq universitet
dünya təhsil məkanında en yaxşı ali təhsil mües-
sisələrindən biri olacaq. Bunun üçün hər iki dö-
vlətin kifayət qədər imkanları var. Bu universitet
tez bir zamanda Azərbaycan ali təhsil məkanını-
da öz layiqli yerini tutacaq”.

**Təhsil və ictimaiyyət nümayəndələri
Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin
yaradılmasını yüksək qiymətləndirirlər**

“Hər iki ölkə üçün qarşılıqlı
faydalı ali təhsil təcrübəsi
formalaşacaq”

Rizvan Qənbərli,
jurnalist, ekspert:

“Türkiyə-Azərbaycan
Universitetinin yaradılması
gələcəye yənəlmiş
önümü və strateji
dəyəri yüksək olan bir
anlaşmadır. Bu memo-
randum təkər iki qardaş
ölkə arasında birlik və
əməkdaşlığın simvolu deyil, həm də təhsil baxı-
mından dəyərlər bir addımdır. Xüsusilə Qarabağ
Universitetinin yaradıldığı bir dövredən etəsi
də düşüntəm ki, Türkiyənin ali təhsil istiqamətin-
dəki çoxlılıq təcrübəsindən faydalanaşmaq baxımdan
böyük mənə daşıyır. Xaricdə təhsil almaq istə-
yən vətəndaşlarımızın on cənubluk verdiyi ölkənin
Türkiyə olduğunu nəzərə alanda, yeni
qurulacaq universitet abituriyentlərimiz üçün Türkiyə-
de təhsil bir alternativ ola biləcək. Tələbə, pro-
fessor-müəllim mübadilisi, birgə tədqiqatlar, inno-
vativ layihələr ilə hər iki ölkə üçün qarşılıqlı fayda-
lı ali təhsil təcrübəsi formalaşacaq”.

“Ortaq Universitet iki suveren
qardaş dövlətin ali təhsil sahəsində
birgə fəaliyyətini genişləndirəcək”

Orxan Vəliyev,
Xəzər Universitetinin
Siyasi elmlər və fəlsəfə
departamentinin müdiri,
siyasi elmlər üzrə
fəlsəfə doktoru:

“Türkiyə-Azərbaycan
Universitetinin yaradılması
44 günlük Vətən
mühərribəsindən sonra iki
ölkənin prezidentləri ar-
asında müzakirə edilmiş, ilkin qərarlar qəbul
olunmuşdur. Müstəqil Azərbaycan dövlətinin qurucusu
Ulu Önder Heydər Əliyev iki ölkə arasındaki münasibətləri
“bir millet, iki dövlət” kimi xarakterizə etmişdir.
Növbədənəzar Prezident seçkilərində xalqın ciddi
destəyi ilə tekrar Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti seçilən İlham Əliyev andığında
Türk Dövlətinə xüsusi diqqət ayırmış və Türk Dövləti
“ailom” şəklində ifadə etmişdir. Belə olan halda
iki ölkə arasında ortaq universiteti fəsildə
Vətən mühərribəsində uğurla smağdan cpan və Şuşa Bayannaməsində
rəsmiləşən münasibələrin dərinleşməsinə
xidmət edəcəkdir. Ortaq universitet iki suveren qardaş
dövlətin ali təhsil sahəsində birgə fəaliyyətini genişləndirəcək”.

Niyazi RƏHİMOV

Qarabağ Universitetinin fəaliyyət istiqamətləri və hədəflər müzakirə edilib

Fevralın 21-də STEAM İnnovasiya Mərkəzində Qarabağ Universiteti ilə bağlı görüş keçirilib.

Görüşdə Prezident Administrasiyasının Humanitar siyaset, diaspor, multikulturalizm və dini məsələlər şöbəsinin müdürü Fərəh Əliyeva, elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev, ali təhsil müəssisələrinin rektörleri, xaricdə yaşayan azərbaycanlı alimlər və digər qonaqlar iştirak ediblər.

Görüşdə Qarabağ Universitetinin fəaliyyət istiqamətləri, ixtisaslar baradə təqdimat nümayiş etdirilib, həmcinin görünen işlər, hədəf və planlar baradə məlumat verilib.

Görüş çərçivəsində universitetdə yerli və beynəlxalq təcrübənin tətbiqi imkanları müzakirə edilib. Qeyd olunub ki, Qarabağda tarixən mövcud ol-

muş təhsil ənənələrinin yaşadılması və regionun sosial-iqtisadi ehtiyaclarına uyğun yüksəkxitəsi kadr tələbatının ödənilməsi dövlət başçısı tərə-

findən qarşıya məqsəd kimi qoyulub.

Görüş iştirakçıları universitetin fəaliyyətinə dair tövsiyələrini bölüşüb, Qarabağın hər

zaman ziyahı yetişirdiyini və hazırlı işlərin də bu ənənənin davamı olduğunu vurgulayıblar.

Görüşdə universitetin təhsilələrini və akademik heyati üçün fərqli, müasir mühitin formalşdırılması, universitet kampusunda bütün xidmetlərin verilmesi, həmcinin elmi-tədqiqatçı əsaslanan yaradıcı layihələrin dəstəkləndiyi ekosistemin qurulmasına dair geniş müzakirələr aparılıb.

Qeyd edek ki, Qarabağ Universiteti 2024–2025-ci tədris ilindən fəaliyyətə başlayacaq. Universitetdə ilk mərhələdə 1000 nəfərə yaxın tələbənin təhsil alması nəzərdə tutulur.

Apellyasiya Şurasının növbəti iclası keçirilib

Fevralın 16-da elm və təhsil nazirinin müavini, nazirliyin Apellyasiya Şurasının sedri Firudin Qurbanovun rəhbərliyi ilə şuranın növbəti iclası keçirilib.

İclasda Qarabağ Regional Təhsil İdarəsinin Tədrisin keyfiyyəti sektorunun aparıcı məsləhətçi vəzifəsinə namizəd Ləman Əmirovanın müsahibə nəticəsi ilə əlaqədar şikayət məzakirələr aparılıb.

İclasda müsahibə komissiyası üzvlərinin təqdim etdiyi məlumat və videogörüntü əsasında şikayət araşdırılıb və təmin edilməməsi baradə qərar qəbul olunub.

Növbəti tədris ilindən Türkiyə-Azərbaycan Universitetinə tələbə qəbulu aparılacaq

Yeni universitet bölgədə elmi, texnoloji tədris mərkəzi rolunu oynayacaq

Türkiyə-Azərbaycan Universiteti regionda ən güclü, ikincisi və ya oxşarı olmayan, elmi-tədqiqat istiqamətləri ən yaxşı universitet olacaq.

Türkiyə-Azərbaycan Universitetində müxtəlif universitetlərin birgə tədris modeli qurulacaq.

Türkiyə-Azərbaycan Universiteti yeni dünyadan trendlərinə uyğun modeldə fəaliyyət göstərəcək və hər iki tərəfin müxtəlif universitetlərinin birgə təhsil proqramları tədris ediləcək.

2024/2025-ci tədris ilindən etibarən tələbə qəbuluna başlanacaq yeni universitet Bakıda fəaliyyət göstərəcək.

Türkiyə-Azərbaycan Universitetində ilkin olaraq mühəndislik, texniki-texnoloji sahələr üzrə ixtisaslar olunacaq.

Tələbələrin sayının və ixtisas siyahısının artırılacağı, xüsusən tibb ixtisasları üzrə kadr hazırlığının təşkil ediləcəyi planlaşdırılıb.

Azərbaycan vətəndaşlarının universitetə qəbulunu Dövlət İmtahan Mərkəzi həyata keçirəcək.

Türkiyə tərəfi universitetə akademik, Azərbaycan tərəfi isə maliyyə dəstəyi göstərəcək, inzibati məsələləri həll edəcək.

Tədris iki ölkənin müəllimlərinin iştirakı ilə türk və ingilis dillərində aparılacaq.

Layihədə iştirak edəcək universitetlər reytingli ali təhsil müəssisələri olacaq.

“İnsan kapitalı və təhsil üzrə” İşçi qrupu 2023-cü ilin yekun hesabatını təqdim edib

Fevralın 16-da “Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası”nın müvafiq məqsədine daxil olan hədəflər çərçivəsində 2023-cü ilin yekun monitorinq və qiymətləndirməsinə dair “İnsan kapitalı və təhsil üzrə” İşçi qrupunun Elm və

Təhsil Nazirliyində növbəti iclası keçirilib.

Açılmış nitqi ilə çıxış edən İşçi qrupun rəhbəri, elm və təhsil nazirinin müavini Kənan Kərimzadə hesabat barədə ümumi məlumat verib.

Daha sonra İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin İqtisadi

təhlil şöbəsinin müdürü, İşçi qrupunun rəhbərinin müavini Güney Quliyeva XXI əsrin tələblərinə uyğun təhsil məqsədi üzrə hesabat iclasa iştirakçılara təqdim edərək, hədəf indikatorları üzrə gərəkliliklər, çətinliklər və tövsiyələr, eyni zamanda gələcək planlar baradə ətraflı

məlumat verib.

Hesabatın təqdimindən sonra İşçi qrupun üzvləri arasında müzakirələr aparılıb, ray və tekliflər dinlənilər, icra effektivliyinin daha da artırılması istiqamətində tövsiyələr verilib və növbəti addımlar müəyyənəşdirilib.

Qeyd edek ki, Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən rəhbərliyi həyata keçirilən “İnsan kapitalı və təhsil üzrə” İşçi qrupu Azərbaycan Respublikasının 2022-2026-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyasında nəzərdə tutulmuş tədbirlərin tam, vaxtında və effektiv icrası təmin etmək və aidiyət dövlət orqanlarının fəaliyyətlərinin əlaqələndirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası Nazirler Kabinetinin müvafiq Sərəncamı ilə yaradılıb.

Təhsildə keyfiyyətə təminat üçün

2023-cü ilin hesabatı, 2024-cü il üzrə hədəflər açıqlandı

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin Zaqatala filialı və Bakı Dövlət Universitetinin Qazax filialında müəyyən çatışmazlıqlar qeydə alımb və aradan qaldırılması üçün bir il vaxt verilib.

2024-cü ildə vaxt verilen bu 3 ali təhsil müəssisəsi ilə yanış, Azərbaycan Turizm və Məncənət Universiteti, Bakı Biznes Universiteti, Qorbi Kaspi Universiteti, Azərbaycan Dövlət Neft və Sənaye Universiteti, Gəncə Dövlət Universiteti, Naxçıvan Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət Bədən Tarbiyəsi və İdmən Akademiyası, Bakı Slavyan Universitetindən institutional akreditasiya qiymətləndirilməsi aparılacaq.

Bakı Dövlət Universitetinin magistratura soviyyəsi üzrə 6 ixtisaslaşmanın (Yüksək molekülü birləşmələr kimya, Neft kimya, Üzvi kimya, Qeyri-üzvi kimya, Analitik kimya, Fiziki kimya) beynəlxalq seviyədə program akreditasiya qiymətləndirilməsi nəticələri dövlət akreditasiyada nəzərə alınır. Buraya yüksək molekülü birləşmələr kimya, qeyri-üzvi kimya, neft kimya, analitik kimya, fiziki kimya və üzvi kimya aiddir.

Pesə təhsilində

Təkcə ali təhsil müəssisələrinin akreditasiya qiymətləndirilməsi həyata keçirilər. Ötən il Azərbaycanda 13 ali təhsil müəssisəsinin institutional akreditasiya qiymətləndirilməsi həyata keçirilər. Xəzər Universiteti, Lənkəran Dövlət Universiteti, Azərbaycan Tibb Universiteti, ADA Universiteti, Bakı Mühəndislik Universiteti, Azərbaycan Texniki Universiteti, Bakı Dövlət Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universiteti, Azərbaycan Memarlıq və İnşaat Universitetində bu proses uğurla təmamlanıb. Sumqayıt Dövlət Universiteti,

Bu il pesə təhsili müəssisələrinin akreditasiya meyarlarının təsdiqi və 5 pesə təhsil müəssisəsinin akreditasiya qiymətləndirməsi nəzərdə tutulub.

Ötən il 8 yeni pesə ixtisası üzrə qiymətləndirilmə və tanınma həyata keçirilib.

“Ümumilikdə, qiymətləndirilmə və tanınma nəticəsində 10 pesə ixtisası üzrə 171 vətəndaşa 330 adəd pesə ixtisasını təsdiq edən sənəd təqdim edilib”.

Bu il 5 pesə ixtisası – kərgüzar, kompüter operatoru, poligrafya üzrə dizayn, mühafizəçi, avtomobil mühərriklərinin yığıcısı üzrə vətəndaşların bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsi aparlaçacaq.

Azad olunan grazilerdə 15 yeni pesə ixtisası üzrə vətəndaşların bilik və bacarıqlarının qiymətləndirilməsinin aparılacağı planlaşdırılıb.

Diplomlar niyə tanınmadı?

T.Əhmədov xaricdə təhsil almış şəxslərin diplomlarının tanınması ilə bağlı məsələyə geniş yer ayırb. Onun sözələrini gərgə, ötən il ümumilikdə 7021 müraciətin eks-pertizəsi keçirilib. 5868 nəfər müsbət, 1153 müraciət isə mənfi ray verilib.

Müraciətlərə mənfi rəylərin verilmə səbəbləri isə müxtəlifdir. Təhsilələrlər təhsil alıqları olkələrdə təhsil müddətinə uyğun qalmamaları bu səbəblərdən biridir. Bu fakt qəbul olduğu təhsil müəssisəsinə vətəndaşın təhsil normativinə riayət etmədiyini göstərir.

“Həzirdə Türkiyədə 37 min azərbaycanlı tələbə təhsil alır. Bu u deməkdir ki, ya-xın gelecek üçün məhz həmin ölkə üçün diplom tanınması üzrə müraciətlər coxluq təşkil edəcək”, - deyən Tural Əhmədovun sözərə görə, tanınma ilə əlaqəli verilən mənfi rəylər ham da aşağı reytingləri təhsil müəssisələrinin həyata keçirilər.

Mənfi rəylərə görə təhsil müəssisələrinin qiymətləndirilməsi həyata keçirilib. “Bu siyahıda ilk yerda Rusiya, Ukrayna və Gürcüstan gelir. Vətəndaşlara tövsiyə edilir ki, xarici alı təhsil müəssisələrini seçdikdə reyting və nüfuzluq elementinə diqqət etsinlər”.

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

İnklüziv sinifdə oxumaq fərqliliyə münasibəti dəyişməyə töhfə verir

Ədalət Hüseynli qapını açıb otağa daxil olur. İçeri girən kimi çantasını qoyub masaya oturur və müəllimləri ilə səhbətə qoşulur. Məktəbi xoşladığını deyir. Səhər yuxudan oyanmaqdə çətinlik çəkmir. Tədbirdə mahni oxumağından, rəqs eləməyindən danışır. Dediyiñə görə, Arzu müəllim öyrəndib ona rəqs eləməyi. Fikirlərini qırıq-qırıq, yarımcı cümlələrlə ifadə edir və danışarkon çohrəsində təbəssüm görürür.

Ədalət sinif yoldaşı Xədicə Bayramlı bələdçilik edib. O, bu dostluqdan məmənndür. Onunla səhbət eləmədən xoşu gəldiyini deyir: "Hamımız Ədaləti çox sevirik. Bu otağı gəlməsi-

BİRGE öyrənir sevinirlər

ne kömək göstəririk. Başqa köməyə ehtiyacı olanda da həvəslə bunu edirik".

Onlar III sinif şagirdidirlər. İki də bir sinifdə oxuyur, baxmayaraq ki, Ədalət sağlamlıq məhdudiyyəti olan bir uşaqdır. Onlara bir yerdə oxumaq imkanı "Inklüziv məktəb" layihəsi yaradıb. Bu otağı onlar "yaradımcı otaq", və ya "əlavə resurs otağı" adlandırlar. Sağamlıq imkanları məhdud olan şagirdlər əvvəlcəden müyyəyen olunmuş qrafik osasında gün ərzində azı bir dəfə bu otağa gelib dincəlir, psixoloq və korreksiyaedici pedaqoqların nəzarəti altında olurlar. Bezon qrafikdən kənar - şagirdlərdə yorğunluq, aqressivlik, hər hansı narahatlıq müşahidə edilindən də ilk ağla gələn məhz yardımçı otaq olur. Hər gün 28 şagirdin hər biri o otağı ziyarət edir.

Ədalətə Xədicənin bir sinifdə oxuduğu, sağlamlıq imkanları məhdud şagirdlər sağlam uşağın bir parta arxasında oturduğu, "Yardımcı otağın" olduğu təhsil müəssisəsində - "Inklüziv məktəb" layihəsinin tətbiq edildiyi Bakı şəhəri 202 nömrəli tam orta məktəbdəyik.

İnklüziv təhsil hər kəs üçün səmərəli tədris forması hesab edilir

Inklüziv təhsil uşaqların fiziki, psixi, intellektual və digər xüsusiyyətlərindən asılı olmayaq, onların öz həmyaşları ilə məktəbdə eyni sinifdə təhsilə calb edilməsidir. Təhsil İnstitutunda hesab edirlər ki, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqların həmyaşları ilə birlikdə təhsili hər kəs üçün səmərəli tədris formasıdır. Belə ki, bütün uşaqların eyni sinifdə hayata keçirilən tədris prosesində iştirakı təhsilverənlər şagirdlərə fərdi yanaşmağa sərvət edir. Əlavə olaraq, müxtəlif araşdırmacların nəticələri göstərir ki, sağlamlıq imkanları məhdud uşaqlarla birgə inklüziv sinifdə oxumaq fərqliliyə münasibəti dəyişməyə, özünə hörmətin və həmyaşların qəbulunun yaxşılaşdırılmasına səbəb olur ki, bu, sosial yönənə ədalətlidir.

Inklüziv təhsil ümumi orta təhsil seviyyəsində nəzərdə tutulduğundan I-IX siniflərdə təşkil edilir.

"İnklüziv siniflə müəllimlikdə yeni bir səhifə açdım"

Sevda Balakışiyeva isə məktəbin təc-rübəli sinif müəllimlərindəndir. II sinifdə dərs deyir. Bu, onun ikinci inklüziv sinifidir: "İlk inklüziv sinifmin uşaqları hazırda VI sinifdə oxuyur. Məktəbdə uğurları davam edir. İndi ikinci siniflə işləyirəm. Baxmayaraq ki, 1996-ci ildən fəaliyyətə yədam, inklüziv siniflə müəllimlikdə yeni bir səhifə açdım, demək olar".

S.Balakışiyeva şagirdləri ilə işindən və əldə etdiyi uğurları nöticələrdən zövq alır: "Hazırda sinifimdə 2 sağlamlıq imkanları məhdud şagird təhsil alır. Onlardan biri, Şəmsi Ağazadə ilə məktəbə qədər bezi marşozlarda olmağına baxmayaraq, sıfırdan başlamışq. Artıq xeyli irəliləmişik. Bu gün dərsdə Şəmsi tama-mılə sərbəst işlədi, öz nəticəmi görüb qü-rətissi hissi keçirdim. Marağlıdır ki, şagirdlə-

İnklüzivlik Bakı məktəblərində başlayıb

Inklüziv sinif bir Bakı məktəbindən başlayıb. Paytaxt üzrə 2015-2016-ci tədris ilində 2, 2016-2017-ci tədris ilində 4, 2021-2022-ci tədris ilində 5, 2022-2023-cü tədris ilində isə 9 ümumi təhsil müəssisəsində inklüziv təhsil sinifləri təşkil olunub. 2023/2024-cü tədris ilində 18 ümumi təhsil müəssisəsində - 246, 220, 252 nömrəli məktəb-liseyler, 39, 84, 138, 202, 265, 300, 214, 25, 27, 177, 36 163, 19, 181, 96 nömrəli tam orta məktəblərdə inklüziv siniflər fəaliyyət göstərir. Hazırda paytaxt üzrə ümumilikdə 18 təhsil müəssisəsində 150-ye yaxın sağlamlıq imkanı məhdud şagird inklüziv təhsilə calb edilib.

24 sinifdə 612 şagirdi olan Bakı şəhəri 202 nömrəli tam orta məktəb "İnklüziv məktəb" layihəsinə 2016-cı ildən qoşulub və bu sahədə müyyən uğur əldə eden təhsil müəssisələrindən biridir. Məktəbdə sağlamlıq imkanları məhdud şagirdi sayı 28 nefərdir. I sinifdə 1, II sinifdə 3, III, IV, V, VI, VII və VIII siniflərdə hər birinde 4 şagird təhsil alır. Inklüziv siniflər, sadəcə paralel olan 2 sinifdə təşkil edilə bilər və hər sinifdə yalnız 2 sağlamlıq imkanları məhdud şagirdin yer almamasına icazə verilir.

İlk olmasa da ilkərdən biri, şagird sayı çox olan məktəbdə psixoloq və 2 korreksiyaedici pedagoq fəaliyyət göstərir.

Pedaqoqlardan biri Lalə Bağızadə 5-ci ildə burada işləyir. Şagirdlərə isənində həvəslə danışır. Müəssisəyə işə gələndə sağlamlıq imkanları məhdud şəxslərlə iş təcrübəsi olub və bu səbədən uşaqlarla işləməkdə çətinlik çəkmədiyini de-

Sağlam psixoloji mühit formalaşır

Növbəti tədris ilində ilk inklüziv sinifinin buraxılışına hazırlaşan 202 nömrəli tam orta məktəb şagirdlərinin fəaliyyəti ilə öyür. Məktəbin direktoru Gülüstən Vəliyevannın sözlərinə görə, inklüziv siniflər sayəsində məktəbdə sağlam psixoloji mühit formalasılıb: "Şagirdlər bir-biri ilə səsiallaşır, yoldaşları ilə ünsiyyət qurur və yaşa-yaşa cəmiyyətin bir parçasına çevrilərlər. Tədbirlərimizdə hamı kimi sağlamlıq imkanları məhdud şagirdlərimizdə dəşər deyir, rəqs edirlər. Günləri çox maraqlı keçir. Uşaqlarda inkişafı görəndə valideynlər də həvəslərin, onları xoşbəxt gördükcə, iştirakçılığı müşahidə etdikcə sevinir, razılıqlarını bildirirlər".

Direktorun sözlərinə görə, məhdud sinif yoldaşlarına kömək edərək mərhmət hissini ilə yanaşı, onlardan fərqlənənlərə dərmanmağı öyrənir, sağlamlıq imkanları məhdud digər qismi isə yanındakı yoldaşına baxıb özünü aparmığı, davranışını, qaydalarını, sevinməyi, uğur qazanmayı, öz hekayesini yaratmayı, şeir əzberləyib nağıl qurmayı, böyük auditoriya qarşısında çıxış edib alqışlanmayı vərdişə çəvirir.

Ruhiyə DAŞSALAHLİ

Ailələrin böyük məsuliyyəti

Onur Abbasov,
BSU-nun prorektoru, pedagoqika
üzrə fəlsəfə doktoru, dosent,
Əməkdar müəllim

İnsanlığın ən böyük dəyəri ünsiyətdir. Cəmiyyətin unikallığı və gözəlliyi insanların xoş rəftərindən yaranır. Belə münasibətlərin

Ailələrdə tərbiyənin bütöv bir sistemi vardır ki, uşaqların inkişaf etdirilməsində o həlledici rol oynayır

pozulması beşəriyyətin tarixi boyu insanları narahat edib. Ona görə də insanların tərbiyə edilməsi önləndirilən plana olub. Bu gün de belədir. İnsan emeyin yüngüləşdirən texnologiyalar inkişaf edir. Cəmiyyət, bütövlükde həyat gözlərimiz qarşısında deyisir. Bütün bunların fonunda insanların maraq dünyasında da müxtəlifliklər əməla gelir. Və bütün hadisələr de bu maraq və münəqşələr üzərində baş verir. Övladlarımızın hərəkətlərindən çatışmaqlıqlar, exlaqa uyğun olmayan xoşagolmazlıklar də möhəz elə bə əsasdan qaynaqlanır.

Bələ hadisələr niyə baş verir? Kimdir mütəqəssir? Ailemi? Məktəbmi? Bütövlükde cəmiyyətmi? Söz yox ki, burada her kəsin payı var.

Bu exlaqa zidd davranışlar nədən qaynaqlanır?

Heç şübhəsiz, ailə, onun yaratdığı mühit bu mənfilklərin başlanğıcında dayanır. Bütün reallığı qəbul etmeli, fealiyyətlərimizi ona doğru yöneltmeliyik.

Fikrimcə, ailələrdə tərbiyənin bütöv bir sistemi vardır ki, uşaqların inkişaf etdirilməsində o həlledici rol oynayır. Qalan ətraf təsirler ikinci dereceli rola malikdir. Əlbəttə, nümunəvi ailələrimiz çoxdur və onlar cəmiyyətimizin bezevinə teşkil edir. Lakin elə ailələrimiz də vardır ki, onlara exlaqı-mənəvi cəhətdən, uşaqların tərbiyəsinin inkişaf etdirilməsi baxımından yardım göstərmək, dəstək vermək lazımdır. Bunu kim etməlidir? Təbii ki, bə suala cavab vermək çotinidir. Nə qədər ki, bu sualın cavabı tapılma'yıb, beləcə, şahidi olduğumuz hadisələrin sayı azalmağayaq.

- fasılələrdə öz həmyəşidəri ilə oynamaq əvəzinə, böyükərlərin yanında dayanmağa çalışırsa;
- sınıfda ləhə qarşısında cavab verərək çatılık əksiz;
- məktəbdə getməkdən qorxur və ya güclü həvəsəzzilik göstərir, sınıfda xaric məşğalılara qatılmaq istəmirsə;
- məşğalılara marağın itiribə.

Bundan başqa, bullinqə məruz qalan uşaqlarda stress tez-tez özünü fiziooloji cəhətdən göstərir: onlar istahani itirir, gecə qarabasmalarından əzab çekir, yuxuda ağlayır, baş ağrıları onlara azyiyət verir. Bəzən onlar fiziki cəhətdən özürinə zərər yetirə bilərlər.

Aqressiv təqibin qurban güclü və ya bacarıqlı olub-olmamasından asılı olma-yaraq, istənilen uşaq ola bilər. Ancaq ek-sər hallarda bu cür davranışların qurbanı olanlar digərləri arasından daha çox seçilənlərdir (qəribə geyim tərzi olan, özünü qəribə aparan və b.). Həmçinin potensial qurbanlar özündən tez çıxan, emosiyalara asan təslim olurlardır.

Bullerler isə qadağaları böyüyən və valideyn nüfuzuna məhəb qoymayanlardır. Belə uşaqların əksəriyyətində böyükərlər diqqət və etmədi çatışır. Onların əksəriyyətində xarakterin parlaq ifadə edilmiş narsistik xüsusiyyətləri özünü göstərir. Onlara bütün hallarda başqa insanlar he-sabına özünü təsdiq etmək, şəxsi üstünlüyü səbüt etmek lazım olur.

Bəzən bu cür hallarda uşağı intihar bağ-də fikirlərə qədər apara bilər. Əgər uşaq öz yaxınlarınına bu barədə məlumat vermirsə, onda müvafiq qurumlara bildirilməlidir.

Nə etməli?

Uşaqların vəziyyəti müştəqil həll etməsinə çəlşməq lazımdır, axı bullerlə ümumi dil tapmaq həmişə mümkün deyil. Bundan ötrü valideynlər, müəllimlər və ya uşaqın etibar etdiyi böyükərlər müraciət etmək lazımdır.

Əgər sizin uşaqınızı eley salırsınızsa, siz valideyn kimi, uşaqın şikayətlərini diqqətlə dinləməli və buna ciddi yanaşmalı, qulaqardına almamalısınız. Valideynlərin dəstəyi sayəsində uşaqlar məktəbdə üz-ləşdikləri problemlərinə hədsindən dənə asan gələ bilərlər. Həmçinin məktəb müəllimlərinə müraciət etmək və onların diqqətini bu probleme yönəltmək lazımdır. Ən kritik vəziyyətdə polislər cəlb etmək və hətta təhsil yerinin dəyişilməsi haqqında düşünməyə də deyir.

Müəllimlər isə öz fiziki üstünlüklerini göstərmək yox, onlara danışmaq lazımdır. Bundan başqa, bullerlərin hiylələrini təkcə müşahidə etmək olmas, axı ona tamaşaçılar da lazımdır ki, maksimum dərəcədə eyni davranış göstərə biləsin. Dərsdə bullerlərin hiylələrini gördükde, diqqəti bullerlərdə cəmleşdirməkə onu tədris prosesinə cəlb etməyə çalışmağa nail olunmalıdır.

Ancaq yadda saxlamaq lazımdır ki, hətta ən xırda aqressivlik tezahürünə qarşı göz bağlamaq olmaz, cünki yalnız ümumi seyrlər birləşdirmək və vaxtında ona diqqət yönəltməklə problemi aradan qaldırmak olar.

Oruc MUSTAFAYEV

BULLİNG - niyə baş verir?

Yalnız ümumi səyləri birləşdirməklə problemi aradan qaldırmaq olar

Bulling nədən baş verir?

"Qurban"ın kəskin emosional reaksiyası.

Şagirdlər arasında zorakılıq hadisələri həmisi məktəbin bir hissəsi olub, ancak indi onlar daha çox göze çarpar. Bu hadisələrin başlanmasına tekan veren isə aşağı sinif şagirdlərinin qarşı münasibətdən qaynaqlanır, məsələn, yuxarı sınıfların şagirdlərinin onların əlinənən qarşıda qəşəblər, 11-15 yaşlı uşaqlar arasında isə dedi-qodular, alçaldıcı zarafatlar və boy-kot halları geniş yayılıb.

Rusiyalı psixoloq Svetlana Krivtsova-nın sözlerinə görə, başqlarına qarşı aqressiv, alçaldıcı davranışları həmisi bir şəxs öz nüfuzunu təsdiq etmək, əylənmək və ya hər hansı maraqlı naməni edir. Digər uşaqlar isə bullerin hərəkətlərini müşahidə edərək ya onlara məhəb qoymur, ya qəşəblənir, ya da müdaxile etməyə çalışırlar. Ancaq görəndə ki, bu cür davranışın "qurban"ı müqavimət göstərmir, müəllim isə onların təsbbüsünü dəstəkləmir, onda uşaqlar acizlik hiss edir və onların ohvalı-ruhiyəsi "qurban" a qarşı şəfqətdən qicqlanmaya və laqeydiyə qədər dəyişə bilər.

Bullingin və mobbingin (daha az radi-kal təhqirler) əsas olamətləri bunlardır:

- Təcavizkar və onun "qurban"ının güclərinin bərabərsizliyi;
- Zorakılığın təkrarlığı;

Bullingin ən açıq nümunələrindən biri 2018-ci ildə Ukrayna məktəblerindən birinde baş vermişdir. İki yeniyetmə qəhəyəsi olan iki qızı döyüb. Hadisəni gören digər uşaqlar münəqşəyənən həqiqətini təsdiq etməyə, əksinə, qızları qarşıdurmaya həvəsləndirib və baş verənləri videoya çəkiblər. Yalnız bir təqəüdə qoca bu hadisəni evinin pencəsindən görək polis çağırıb və qızları xilas edib.

Daha bir məktəbdə VII sinif şagirdləri öz yoldaşlarını döyürek videoya çəkib və internetə yerləşdiriblər. Kanardan keçənlər isə uşaq köməklək göstərməyiblər. Odessa şəhərində isə bu cür aqressiv hadisələrdən sonra 15 yaşlı oğlan ölüb.

Ölüm səbəbi məktəbdə fasılə zamanı uşaqın qarın nahiyesində aldığı travma olub.

Bulling və onların qurbanları

Bir tərəfdən, biz nədən cəhiyat edirik-sə, onu görmək istəmirik. Digər tərəfdən, uşaqlar özleri tez-tez bidden həqiqəti gizlədir və özlerini elə göstərirler ki, hər şey yaxşıdır. Bəzən valideynlər hiss edirlər ki, uşaqda hər şey heç də qaydasında deyil, ancaq nəyisə tapa və ondan yapışa bilmir-lər.

Ona görə də valideynlər sayıq olmalıdır, əgər uşaq:

- öz ümvanına tez-tez təhqirəcidi mesajlar alır, onu dəfələrlə incidir və laqəy qoyurlar;
- başqa uşaqlara təbe olmağa meyilli-dirəs;
- özünü fiziki zorakılıqdan qoruya bil-mirsə;
- eva üzündə göy ləkələr, sıyrıntılar, cirilmiş geyimlədə galır və buna anlaşanız izahat verə bilərsə;
- heç vaxt qrup oyunlarında iştiraki qəbul etmirsə;
- tez-tez oyuna və ya komandaya dəvət olunan sonuncu şagird olursa;
- daimi dostlara malik deyil, sinif yoldaşları tərəfindən daim "sevilməyənlər" siyahısına düşürsə;

VIII “Info(1)Cup” - ilk qızıl medal sevinci

Programlaşdırma müsabiqəsi medalçılarının uğur hekayələri

Axyan Dəmirlı

Rauf Cəfərli

“Arzum IT sahisi üzrə dünyanın top universitetlərindən birinə qəbul olmaq, bu sahənin yüksəkxitəsləşmiş mütəxəssisiniənə çevriləmdər”

Axyanın sevimli fənləri riyaziyyat və informatikadır. Bu səbəbdən ki, o, səkkizinci sinifdə başlayaraq informatika olimpiadalarına həzirlaşır.

Axyan Dəmirlı 2023-cü ildə informatika üzrə keçirilən Respublikanın Olimpiadasında qızıl, Yeniyetmələrin Avropa İnformatika Olimpiadasında və 2024-cü ildə Qazaxistanda keçirilən Beynəlxalq Jauktiv Olimpiadasında gümüş medal qazanıb.

VIII “Info(1)Cup” programlaşdırma müsabiqəsində qızıl medala layiq görülməsini on böyük uğurlarından biri hesab edir və təsəssüratını bizimlə böllür: “Men olimpi-

adalarla hazırlanmaq üçün hər gün 4-5 saat vaxt ayıram. Bildirmək istəyirəm ki, müsabiqələrə hazırlıqla mühitin yaradılması çox əməklidir və bu mənəda məktəbimiz böyük rol oynayır. Biz olimpiadacı şagirdlərə birləşdirən gəndələk məsələlər həll edirik və bu bize qrup olaraq çox kömək edir, Beynəlxalq olimpiadalarда məktəbimizi noticələri artır. Eləcə də digər şagirdlərdə də olimpiadalarara maraq yaradır. Eyni zamanda bu yolda ailənin də rəlu böyükür və valideynlərin mənənə hər zaman dəstək olublar. Bunun üçün müəllimlərim və valideynlərimə minnət-daram. VIII “Info(1)Cup” programlaşdırma müsabiqəsinə hazırlıq prosesində qədkiyim zəhmətin qarsısında qızıl medala layiq görülməyim məni irəlidle daha böyük uğurlara imza atmağa rəhənləndirir”.

Gələcək hədəfləri haqqında isə Axyan Dəmirlı bunları deyir: “Ar-

zum IT sahisi üzrə dünyanın top universitetlərindən birinə qəbul olmaq, bu sahənin yüksəkxitəsləşmiş mütoxessisine çevriləmdər”.

“Qarşıdakı planların növbəti olimpiadalarında daha yaxşı noticə göstərərək qızıl medal qazanmaqdır”

Raul riyaziyyat və informatika ilə yanaşı digər texniki fənlər de böyük maraq göstərir.

Adıçəkilən müsabiqədən öncə də müxtəlif biliq yarışmalarına qatılan Raul Cəfərli Respublikanın Olimpiadasında qızıl ve 1 gümüş, Beynəlxalq Jautikov Olimpiadasında, Yeniyetmələrin Avropa İnformatika Olimpiadasında ise bürcən medala layiq görülməyim məni irəlidle daha böyük uğurlara imza atmağa rəhənləndirir”.

Raul Cəfərli təsəssüratlarını belə dilə goritir: “VIII “Info(1)Cup” programlaşdırma müsabiqəsinə ha-

zılıq prosesində keçirilən kampların (düşərgələrin) və hazırlıq dörsərlərinin bizi faydalı çox oldu. Kamplarda təcrübəli müəllimlərin dörsərləri noticəsində biz böyük təcrübə oldə etdik. Müsabiqənin onlayn formatda keçirilməsinə baxmayaraq, bülki yarın ötən illərdən daha rəqəbatlı olmağı ilə fərgənləndi. Müsabiqəyə müxtəlif ölkələrdən qatılan çox güclü şagirdlər arasında medal qazandığın üçün çox sevinirəm. Müəllimlərinə dərin minnətdarlığımı bildirirəm”.

Gələcəkdə ali təhsilini dünya üzrə yüksək reytinqli universitetlərin birində davam etdirmək arzusundadır. Hədəfləri haqqında Raul Cəfərli söyləyir: “Qarşıdakı planların növbəti olimpiadalarında daha yaxşı noticə göstərərək qızıl medal qazanmaqdır”.

Lamiya ƏLİMƏRDANOVA

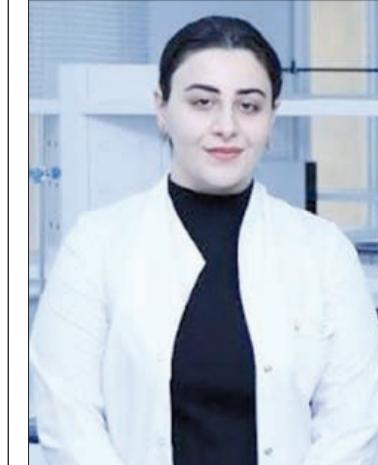
adalarla hazırlanmaq üçün hər gün 4-5 saat vaxt ayıram. Bildirmək istəyirəm ki, müsabiqələrə hazırlıqla mühitin yaradılması çox əməklidir və bu mənəda məktəbimiz böyük rol oynayır. Biz olimpiadacı şagirdlərə birləşdirən gəndələk məsələlər həll edirik və bu bize qrup olaraq çox kömək edir, Beynəlxalq olimpiadalarda məktəbimizi noticələri artır. Eləcə də digər şagirdlərdə də olimpiadalarara maraq yaradır. Eyni zamanda bu yolda ailənin də rəlu böyükür və valideynlərin mənənə hər zaman dəstək olublar. Bunun üçün müəllimlərim və valideynlərimə minnət-daram. VIII “Info(1)Cup” programlaşdırma müsabiqəsinə hazırlıq prosesində qədkiyim zəhmətin qarsısında qızıl medala layiq görülməyim məni irəlidle daha böyük uğurlara imza atmağa rəhənləndirir”.

Raul riyaziyyat və informatika ilə yanaşı digər texniki fənlər de böyük maraq göstərir.

Adıçəkilən müsabiqədən öncə də müxtəlif biliq yarışmalarına qatılan Raul Cəfərli Respublikanın Olimpiadasında qızıl ve 1 gümüş, Beynəlxalq Jautikov Olimpiadasında, Yeniyetmələrin Avropa İnformatika Olimpiadasında ise bürcən medala layiq görülməyim məni irəlidle daha böyük uğurlara imza atmağa rəhənləndirir”.

Raul Cəfərli təsəssüratlarını belə dilə goritir: “VIII “Info(1)Cup” programlaşdırma müsabiqəsinə ha-

AzMİU tələbəsinin layihəsi “Mariya Skladovskaya-Küri” təqaüd və qrant programının qalibi olub

nın, xüsusilə Almanmanın mövzu ilə əlaqədar ən qabaqcıl universitet və elmi-tədqiqat institutlarında təcrübələr aparmaga imkan verəcək.

Məlumat üçün bildirək ki, əslen Cənubi Azərbaycandan olan tələbə Hüsnüyyə Necati həm də Radiasiya Problemləri İnstitutunda çalışır.

Qeyd edək ki, “Mariya Skladovskaya-Küri” programı Avropa İttifaqı ölkələri tərəfindən maliyyələşdirilən və tədqiqatçıların Avropada təlim, mobillik və karyera inkişafını təmin edən programdır. Bu program radioaktivlik sahəsində əldə etdiyi uğurlarla söhret qazanan, ilk və iki dəfə Nobel mükafatı laureatına layıq görülmüş kimyaçı-fizik Mariya Skladovskaya-Kürinin adı ilə adlandırılıb.

AzMİU-nun ekologiya kafedrasının baş müəllimi Fərhad Əliyevin elmi rəhbərliyi ilə hazırlanmış təqəyüd və qrant programı qazanıb. Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi (MAQATE) tərəfindən maliyyələşdiriləcək qrant Hüsnüyyə Necatinin “Abşeronda neft və qazla çirkəlnmiş ərazilərin temizlənməsi” layihəsinə ayrılb.

AzMİU-nun ekologiya kafedrasının baş müəllimi Fərhad Əliyevin elmi rəhbərliyi ilə hazırlanmış təqəyüd və qrant programı qazanıb. Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi (MAQATE) tərəfindən maliyyələşdiriləcək qrant Hüsnüyyə Necatiinin “Abşeronda neft və qazla çirkəlnmiş ərazilərin temizlənməsi” layihəsinə ayrılb.

Mariya Küri magistrant və doktorantlar üçün əsas programlardan biri olub, təqribən 25000 magistrant və doktorant maliyyələşdirən və karyerasının hər hansı bir mərhələsində olan alımlar üçün qrantlar təqdim edən programdır. Alımlar bu program vasitəsilə xarici ölkədə təcrübə qazanır, təlim və karyeralarında daha böyük irəliliyi imkanı əldə edirlər.

Programı qazanan şəxsin xaricdəki yaşayış, o cümlədən, mübadilə programı çərçivəsində təhsil almış üçün universitet xərcləri bi program tərəfindən maliyyələşdirilir. Təqəyüd dün məbləği müraciət edilən universitetdən və fealiyyət növündən asılı olaraq deyisişir.

MƏKTƏBLİNİN DOSTU

Orxan Yusifli: “Şagirdlər çox rahat şəkildə öz istəklərini, sevinclərini, narazılıqlarını bizə deyə bilirlər”

manda ilkin yardım göstərməyi bacarıq”.

Orxan bildirir ki, mən özüm de valideynim və şagirdlərə olan münasibətlərə həm də bir valideyn gəzü ilə baxıram: “Övladlarımın məktəbə getməyinə az bir müddət qalıb. Ona görə də çalışıram ki, məktəbəde sağlam psixoloji mühit yaradıq ki, sabah övladlarımız da bu təhsil müəssisələrindən təhsil alanda davranış pozuntuları ile, negativ hallarla qarşılışmasın. “Məktəblinin dostu” layihəsinin əməkdaşlarının özleri mütemadi olaraq təlimlərdən istirak etdiyi üçün məktəbəde olan psixoloji mühitin, davranış normalarının en yaxşı vəziyyətə olmasına助力. “Məktəblinin dostu” elə bir orbazdır ki, şagirdlər çox rahat şəkildə öz istəklərini, sevinclərini, narazılıqlarını bizi deyə bilirlər. Çünkü biz şagirdlərə yaxınıq”.

Məktəbdə müxtəlif intellektual və idman yarışlarının, tədbirlərin keçirilməsi də şagirdlərlə onlar arasında münasibətlərə çox məsbət təsir göstərir. Uşaqlar belə yarıslara dərhal qəbul olurlar, həmçinin davranış qaydaları ilə bağlı təlimlərdə də çox böyük maraqlı təşir edirlər. “Baxımdan şagirdlər hər zaman biz, sözün əsl mənasında, özlerine yaxın dost kimi qəbul edirlər”, - deyir Leyla.

Şagirdlərin intellektual və idman yarışlarına həvəsi

Bu məktəbdə çalışan digər məktəblinin dostu - Samirə Quliyeva Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin “Tarix müəllimliyi” ixtisasını bitirib, “Təhsilde sosial-psixoloji idmət” ixtisası üzrə isə magistr dərəcesinə yiyələnib. 3 ilden çoxdur ki, “Məktəblinin dostu” layihəsinin əməkdaşları olan Leyla bildirir ki, ibtidai siniflərdən başlayaraq yuxarı siniflərə qədər daim şagirdlərlə ünsiyyətde olurlar, onların davranışlarını müşahidə edirlər: “Şagirdlərin özü ilkin yardım göstərməyi bacarıq”.

Yay məktəbi

“Sosial şəbəkələrdən faydalı istifadə” və digər mövzularda da təlimlər keçirilir.

“Müsbətələrimizdən və məktəblərə həll etdiyimiz problemlərdən əlavə biz “Yay məktəbi” teşkil edirik. Məktəblilər yay tətilinə çıxdığı zaman biz onları üçün yeno də təlimlər, yarıslar keçirir, oyunlar qu-ruruq, film saatları, kitab günləri təşkil edirik. 5, 6, 7 və 8-ci siniflər

de oxuyan şagirdlərin xüsusi bu yaş dövründə nəzarət altında olması və düzgün yönləndirilməsi üçün həmin məktəblilərin təlimləndirilməsinə dəqiqətərə yanaşıraq. 9, 11-ci siniflərdə imtahan stressi çox böyük olduğundan onlara imtahanlarla, imtahan stressini necə idarə etmələri ilə bağlı layihə psixoloqlarımız mütəmadi şəkildə təlimlər keçirir.

Lamiya ƏLİMƏRDANOVA

Etibarsız sayılır

Bakı şəhər 257 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2003-cü ildə bitirmiş Feti (Babayeva) Samira Ədalət qızına verilmiş B-585696 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Şirvan şəhər 20 nömrəli tam orta məktəbi 2018-ci ildə bitirmiş Hüseynov Azad Maarif oğluna verilmiş E-177214 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Sabirabad şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Allahverdiyev Anar Fuad oğluna verilmiş E-615305 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 45 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2013-cü ildə bitirmiş İsmayılova Ülkə Nureddin qızına verilmiş A-270707 nömrəli əsas təhsil haqqında şəhadətnamə və 2015-ci ildə verilmiş A-403470 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara rayon Maşxan kənd tam orta məktəbi 2004-ci ildə bitirmiş Həsənova (Haqqverdiyeva) Kəmalə Ramik qızına verilmiş B-072483 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Tovuz rayon Qədirdi kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2023-cü ildə bitirmiş Fətullayeva Fatime Rafiq qızına verilmiş C-840201 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 23 nömrəli tam orta məktəbi 2019-cu ildə bitirmiş Abdullayev Rüstəm Rulən oğluna verilmiş E-182242 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 18 nömrəli tam orta məktəbi 2014-cü ildə bitirmiş Mustafayeva Ayla Qismət qızına verilmiş E-270347 nömrəli tam orta təhsil haqqında dublikat attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 2002-ci ildə bitirmiş Rzayeva Şəlalə Ağa qızına verilmiş A-636250 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Sorur Peşə Liseyi tərəfindən 2014-ci ildə Abbasov Ülvə Tarverdi oğluna verilmiş A-044984 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər Novruz qardaşları adına 36 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 1991-ci ildə bitirmiş Küçük Rena Səman qızına verilmiş 774353 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında şəhadətnamə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 158 nömrəli tam orta məktəbi 2022-ci ildə bitirmiş Kerimova Ayan Fuad qızına verilmiş E-469870 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Akademik Zərifə Əliyeva adına Liseyi 2012-ci ildə bitirmiş Bode İrina İqorevnaya qardaşları adına 103873 nömrəli tam orta təhsil haqqında xüsusi nümunələ attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Sədərək rayon Sədərək kənd 1 nömrəli tam orta məktəbi 2015-ci ildə bitirmiş Məmməş Tağı Sultan oğluna verilmiş A-395555 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

İsmayıllı şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2005-ci ildə bitirmiş Həsəynova Parvano Raqib qızına verilmiş A-222960 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Masallı rayon Mollaşəhəli kənd tam orta məktəbi 2003-cü ildə bitirmiş Siyavən Eldəniz Samiñ oğluna verilmiş A-641835 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı Xərcəqrafiya Akademiyasının orta ixtisas pilləsi (kolleq) tərəfindən 2018-ci ildə Dadaşzadə Seyidəga Rafiq oğluna verilmiş AA-119290 nömrəli subbəkalavr diplomu və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

ÜLKÜGÜ-nin 50 illiyi adına 74 nömrəli texniki peşə məktəbi (Emal Sənayesi üzrə Bakı Dövlət Texniki Mərkəzi) tərəfindən 1990-ci ildə Şəvtsova Natalya Qırqoryevnaya verilmiş B-498001 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş şəhər 8 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2022-ci ildə bitirmiş Şirinova Dürə Aqil qızına verilmiş C-689716 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş rayon Ağdaş kənd tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Nəzərova (Qurbanova) Gülsən Elman qızına verilmiş A-037854 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Universiteti tərəfindən 2022-ci ildə Adıgözəlov İlham Rüfət oğluna verilmiş teləbə biletini iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Astara şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 1985-ci ildə bitirmiş Cəfərov Vasif Rohim oğluna verilmiş 058820 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağdaş Dövlət Humanitar Koleci tərəfindən 2009-cu ildə Cəlilova Zərifə Rafiq qızına verilmiş BB-II-095215 nömrəli diplom iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Texniki Universiteti tərəfindən 2018-ci ildə Ələkbərov İsmət İftixar oğluna verilmiş A-149763 nömrəli bakalavr diplomu və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Lənkəran şəhər 4 nömrəli Humanitar Təməyülli məktəb-liseyi 2013-cü ildə bitirmiş Qasimov Etibar Emin oğluna verilmiş A-239752 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Biləsuvar şəhər 6 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2001-ci ildə bitirmiş Gülfüllayeva Təhminə Ədalət qızına verilmiş B-451934 nömrəli əsas təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göycə şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2014-ci ildə bitirmiş Hüseynov Ruslan oğluna verilmiş A-331294 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 230 nömrəli tam orta məktəbi 2004-ci ildə bitirmiş Məhərrəmov Ruhəngirz Akif qızına verilmiş B-015983 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 283 nömrəli tam orta məktəbi 2006-ci ildə bitirmiş Baxışova Nigar Qıvami qızına verilmiş B-316162 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 258 nömrəli tam orta məktəbi 2017-ci ildə bitirmiş Veliyev Elvin Aşof oğluna verilmiş E-002670 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 157 nömrəli tam orta məktəbi 2006-ci ildə bitirmiş Qüdrətova İləhə Xanlar qızına verilmiş E-315693 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Qəbəla rayon Nic qəsəbə 5 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Lalayev Alıkbər oğluna verilmiş B-528656 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ukrayna Milli Mülki Müdafiə Universiteti tərəfindən 2014-ci ildə Mövsümov Süleyman Natiq oğluna verilmiş B15-179072 nömrəli bakalavr diplomu və 2015-ci ildə verilmiş N-4750084 nömrəli qiymət cədvəli iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Füzuli rayon Karaxanbəli kənd tam orta məktəbin IX sinfini 1993-cü ildə bitirmiş Niftaliyeva Lala Samxal qızına verilmiş A-856438 nömrəli əsas təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Azərbaycan Tibb Universiteti tərəfindən 2019-cu ildə Ağayev Emin Cingiz oğluna verilmiş AT-005680 nömrəli diplom və diploma əlavə iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Borda rayon Götüslü kənd tam orta məktəbin IX sinfini 2008-ci ildə bitirmiş Adigözəlova (İbrahimova) Rüfəno Elşən qızına verilmiş A-533305 nömrəli əsas təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Mingəçevir şəhər 17 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2010-cu ildə bitirmiş Əhməddli Ziya Nizami oğluna verilmiş A-946852 nömrəli əsas təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Çolilabad şəhər 7 nömrəli tam orta məktəbi 2012-ci ildə bitirmiş Pərvin Asif qızına verilmiş 149057 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 219 nömrəli evdə təhsil tam orta məktəbi 2011-ci ildə bitirmiş Əhmədova Minaxanın Nasir qızına verilmiş A-080138 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

“AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ”

Qəzet 1934-cü ildə çıxır

Baş redaktor

Sarvan İbrahimov

538-21-55

Mühəsibatlıq

539-67-74

Reklam və elanlar

539-20-77

Ünvan: AZ-1073/2, Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, “Azərbaycan neşriyyatı” MMC, 9-cu mərtəbə

Qəzet “Azərbaycan müəllimi”nin kompüter mərkəzində yığılır və “Azərbaycan neşriyyatı” MMC-də çap olunur

Qəzet hər həftənin cümə günü çıxır

Bank hesabımız

Azərbaycan Beynəlxalq Bankı Şərifzadə filialı

Kodu: 805142 VÖEN: 9900001881

M/h: AZ 03 NABZ 0135010000000002944

S.W.I.F.T.: IBAZAZ 2X

“Azərbaycan müəllimi” qəzeti redaksiyası

Hesab № AZ80 IBAZ38060019443164986350

VÖEN: 1300397831

Lisenziya № 022327, İndeks: 0003, Tiraj 566 Sifariş 447

Məsul növbətçi: S.Kərimova

Bakı şəhər 165 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2007-ci ildə bitirmiş Eyyazova (Həsənova) Əhsanlı Asif qızına verilmiş A-574653 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göncə şəhər 3 nömrəli tam orta məktəbi 1989-cu ildə bitirmiş Yəhyaevə Komələ Məmməd qızına verilmiş A-623634 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göncə şəhər 28 nömrəli tam orta məktəbi 2008-ci ildə bitirmiş Həsənov Hamlet Arzu oğluna verilmiş B-511476 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göncə şəhər 13 nömrəli tam orta məktəbin IX sinfini 2001-ci ildə bitirmiş Nuriyeva Aygün Farhad qızına verilmiş B-422586 nömrəli ümumi orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göncə şəhər 4 nömrəli xarici dil təməyülli məktəb-liseyi 2005-ci ildə bitirmiş Əliyevə Kənan Natiq oğluna verilmiş B-136627 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göncə şəhər 15 nömrəli tam orta məktəbi 2016-ci ildə bitirmiş Salmanov Məhərrəm Rəhman oğluna verilmiş A-539075 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Göncə şəhər 33 nömrəli tam orta məktəbi 2004-cu ildə bitirmiş Əliyevə Nüroşən oğluna verilmiş B-115425 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala şəhər 15 nömrəli tam orta məktəbi 2016-ci ildə bitirmiş Salmanov Məhərrəm Rəhman oğluna verilmiş A-539076 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Zaqatala şəhər 2 nömrəli tam orta məktəbi 2020-ci ildə bitirmiş Məmmədova Nüroşən oğluna verilmiş B-133962 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Ağcabədi rayon Taynaq kənd tam orta məktəbi 2009-cu ildə bitirmiş Əhmədova Nüroşən oğluna verilmiş B-134439 nömrəli tam orta təhsil haqqında attestat iddiyi üçün etibarsız sayılır.

Bakı şəhər 4 nömrəli tam orta məktəbi 2005-ci ildə bitirmiş Cəfərova Günel Mətləb qızına verilmiş